

Tomislav ZELIĆ. Od srednje Europe preko Sredozemlja u beskraj: njemački književni mediteranizam u osvit Prvog svjetskog rata. Zadar: Sveučilište u Zadru ; Ogranak Matice hrvatske u Zadru, 2023.

310 str.; cijena: 30 €

Ova knjiga istražuje mediteranizam, to jest kulturni imaginarij Sredozemlja, u njemačkoj književnosti u osvit Prvog svjetskog rata.

Uvodno poglavlje obrađuje opća mjesta o Sredozemlju i političko-povijesni kontekst njemačke književnosti u osvit Prvog svjetskog rata, podrijetlo pojma „mediteranizam“ u rasnoj biologiji, značenje i značaj onog što se na engleskom jeziku naziva Grand Tour, veliko putovanje plemića ili bogatih građana prema jugu, zemljopisni, povijesni i društveni odnosi između Srednje Europe i Sredozemlja, teorijske i metodološke sličnosti i razlike između orijentalizma, balkanizma i mediteranizma. Razjasnit će se kulturološki pojam „kulturni imaginarij“, teorijski i metodološki odnosi između multikulturalnosti, interkulturalnosti i transkulturalnosti, etnološko-antropološki pojmovi „alteritet“ i „alijenitet“, književno-znanstveni pojmovi topografije i topologije odnosno

tropologije i rekonfiguracije te književno-znanstveni i teološki pojmovi „epifanija“ i „teofanija“.

U drugom poglavlju obrađeni su književni obrasci iz starog doba. Tu je riječ o Odiseji i mitu o Europi, kćeri fenicijskog kralja iz Male Azije.

U trećem poglavlju istražuje se značaj Sredozemlja kao kontrapunkt dekadenciji i nihilizmu u Europi u aforizmima i pjesmama Friedricha Nietzschea.

Nakon triju pripremnih poglavlja slijedi pet glavnih poglavlja o njemačkim piscima koji su u osvit Prvog svjetskog rata u svojim književnim djelima prikazivali Sredozemlje u odnosu na Europu. Obradenim djelima iz pera klasičnih modernista Gerharta Hauptmanna, Hermanna Bahra, Rainera Marije Rilkea, Thomasa Manna i Gottfrieda Benna zajedničko je traženje odgovora na pitanje kako bi Sredozemlje moglo služiti kao izvor nadahnuća za duhovnu obnovu Srednje Europe.

